

כְּעֵבֶר שְׁנַיִם רַבּוֹת, בִּימֵי זִקְנָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה, כְּשֶׁהָיָה אֲצֵל הָרַבִּי, אָמַר לוֹ הַקּוֹצֵקִי בְּשַׁעַת פְּרִידָתוֹ:

— כַּמְדָּמָה לִי שְׁאֲמַרְתָּ לִי פַעַם שְׁזוּיחוּסְט רוֹצֶה בָּךְ. מָה אֲכַפֵּת לָךְ? תִּסַּע לָשֵׁם וְתִגְנוּחַ שֵׁם.

בְּחֻזְרָתוֹ לְעִירוֹ גָּסַע דֶּרֶךְ זְוִיחוּסְט, וּמִיד בְּהַכְּנָסוֹ לְעִיר חָלָה וְאַחֵר כַּמָּה יָמִים נִפְטָר וְנִקְבֵּר שָׁם. הִבִּינוּ אָז מְקַרְבֵּיו הַטַּעַם שֶׁהַקּוֹצֵקִי מִנֵּעַ אוֹתוֹ בְּתַחֲלָה לְקַבֵּל הָרַבָּנוּת בְּעִיר זוֹ*.

וַעַת לְרִפּוּא (קהלת ג, ג)

159

נִכְדוֹ הַבְּכוֹר שֶׁל הַצַּדִּיק רַבִּי יִצְחָק אִיזִיק מְזִידִיטְשׁוֹב, הָרַב מַחְזֹדוֹרׁוֹב, חָלָה פַּעַם בְּמַחֲלָה מְסַכָּנָה. אָבִיו, הָרַב רַבִּי סְנֵדֶר־לִיפָא, בָּנוּ בְּכוֹרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, הַזְכִּיר אֶת בְּנוֹ הַחֹלֶה כַּמָּה פַּעַמִּים לִפְנֵי אָבִיו, וְלַחֲלָה לֹא הוּטָב. בְּאַחַד הַיָּמִים בָּא שְׁלִיחַ מִיַּחַד וְהוֹדִיעַ שֶׁהַחֹלָה הִגִּיעַ עַד שְׁעָרֵי מוֹת. הַשְּׁעָה הָיְתָה מְאַחֶרֶת בַּלַּיְלָה, בָּעֵת שֶׁרַבִּי אִיזִיק עָסוּק בַּעֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ בְּחֻדְרוֹ, וְלֹא הִנִּיחַ מַעֲוָלָם שׁוּם אָדָם, אָפְלוּ אֶת אֶחָד מִבָּנָיו, לְבוֹא אֵלָיו בְּאוֹתוֹ זְמַן. נִתְקַבְּצוּ כָּל בְּנֵי הַצַּדִּיק וְנִתְיַעְצוּ מִי יֵלֶךְ וְיוֹדִיעַ לְאֲבִיהֶם עַל מַצְבוֹ הַחֲמוּר שֶׁל הַחֹלָה, וְנִתְּנוּ עֵינֵיהֶם בְּנִכְדוֹ רַבִּי יְהוּדָא צָבִי, שֶׁבְּרַבּוּת הַיָּמִים הָיָה הָרַבִּי מְדוּלִּינָא, וּבְזֶמֶן הַהוּא הָיָה יָלֵד, וְהָיָה אֶהוּב וְחָבִיב אֲצֵל זְקֵנוֹ. הַדְּלִיקוּ לוֹ אֶת הַפֶּנֶס, וְהוּא טִפַּס וַעֲלָה בַּמַּדְרָגוֹת הַמּוֹלִיכוֹת לַחֲדָר הָעֲלִיָּה שֶׁל הַצַּדִּיק. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְפֶתַח הַחֲדָר, הִשְׁתַּעַל אַחַת וּשְׁתַּיִם. הַצַּדִּיק פָּתַח אֶת הַדֶּלֶת, וְשָׁאֵל בְּרַמְזִיה: נוֹי! פָּתַח הַיָּלֵד אֶת פִּיו בְּחֻכְמָה וְאָמַר: בָּאֲתִי, זְקֵנִי, לְבִשֵּׁר לָךְ שֶׁמַּצְבּוֹ שֶׁל נִכְדֶּךָ הָרַב מַחְזֹדוֹרׁוֹב הוֹלֵךְ וְטוֹב, וְצָרִיךְ אֶתָּה אֲפּוֹא לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שְׁיוּטָב לוֹ לְגַמְרִי. צָהֲלוּ פָּנָיו שֶׁל הַצַּדִּיק, וְרִמְזוּ לְנִכְדוֹ שֶׁיִּכְנָס לַחֲדָרוֹ, וְהִלֵּךְ אֶל הָאָרוֹן וְהוֹצִיא מִשָּׁם מֶלֶא כַּפּוֹ עֲשׂוּבֵי תָה וְנָתַן לְהַיָּלֵד וְאָמַר: אֶת הַתָּה הַזֶּה יְבַשְׁלוּ וְיִתְּנוּ לְהַחֲלָה לְשִׁתּוֹת וְיִזְיַע וְהַמַּחֲלָה כְּלִיל תַּחֲלָה. הִמָּה כֵּן עָשׂוּ וְשָׁלְחוּ מִיַּד אֶת הַתָּה לְמָקוֹם הַחֹלָה וְשִׁתָּה, וְשַׁעֲוֹת אֲחָדוֹת הִזִּיעַ וְנִתְרַפָּא. לְמַחֲרָתוֹ בָּא מִשָּׁם שְׁלִיחַ מְבִשֵּׁר טוֹב, וְאָבִי הַחֹלָה רַבִּי סְנֵדֶר־לִיפָא נִכְנָס לְבִשֵּׁר לְהַצַּדִּיק. הוֹכִיחוּ הַצַּדִּיק וְאָמַר:

* וְרֹאֵה עוֹד ב' סְפּוּרֵי חֲסִידִים, סֵפֶר א, לְפָרֶשֶׁת תּוֹלְדוֹת (סְפּוּרִים 60-62), וּלְפָרֶשֶׁת וַיֵּלֶךְ (סְפּוּרִים 544-550).

— פָּרַק בְּהִלְכוֹת חֲסִידוֹת אֲתָה צָרִיךְ לְלַמֵּד אֶצֶל נִכְדֵי הַקָּטָן יוֹדְאֲצִבִי, כִּי בַעֲדֹ שְׂאֲתָה הוֹסַפְתָּ לִּי צֶעַר עַל צֶעַרִי, הַשְׁכִּיל זֶה הַקָּטָן וְהַחֲיָה אֶת נַפְשִׁי בְּבִשּׁוּרָה טוֹבָה, וְתַנַּח עָלַי הָרוּחַ לְהַמְשִׁיךְ אֶל הַחוּלָה רְפוּאָה בְּאַמֶּת.

וַעַת לְשִׁחּוּק (קהלת ג, ד)

160

בְּתַחֲלַת הַתְּגִלוֹתָיו שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הָיְתָה עָלָיו הַתְּנַגְדוֹת גְּדוֹלָה מִחֲכָמֵי ה'קְלוּיִז" בְּבִרְדֹּד, וּבִרְאֵשֶׁם הַגָּאוֹן הַקְדוֹשׁ רַבִּי חַיִּים צִנְזוֹר*. אַחֲר־כֵּן שָׁלַח רַבִּי חַיִּים אֶת אֶחָד מֵתַלְמִידָיו הַגְּדוֹלִים לְתַהוֹת עַל קִנְקָנוֹ שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם טוֹב. הַתְּלָמִיד בָּא וַיֵּשֶׁב זָמַן יָדוּעַ אֶצֶל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב וְהִתְקַשֵּׁר אֵלָיו. כְּשֶׁנִּסַּע מִמֶּנּוּ וּבָא לְקַבֵּל בְּרַכַּת הַפְּרָדָה, אָמַר לוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב:

— גּוֹזְרִנִּי עָלֶיךָ, שְׁכָל מַה שֶּׁרְאִיתָ אֵיזָה דָּבָר שֶׁלֹּא נִרְאָה בְּעֵינַיִךְ, תִּסְפֹּר לְרַבִּי, כִּי רַבִּי חַיִּים הוּא מְגִדּוּלִי וְצַדִּיקִי הַדּוֹר, וְהוּא מְנַשְּׁמַת רַבִּי יוֹחָנָן, וּמַעֲזוּדוֹ לֹא שִׁחָק, כְּמֵאמְרוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן: אֲסוּר לְאָדָם שְׂיַמְלֵא שִׁחּוּק פִּיו (בְּרֻכּוֹת לֹא ע"א), וְמִי שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ נַחַת רוּחַ שְׂיַשְׁחָק, יִקְנֶה לוֹ עוֹלָם הַבָּא. וּמִכֵּיּוֹן שֶׁהוּא מִתְּנַגֵּד לָנוּ, אוֹלֵי כֶּשֶׁת־דָּבָר עָלֵי תַמְלָא רְצוֹנוֹ וְתַבִּיאוֹ לִיְדֵי שִׁחּוּק.

וַעַת רְקוּד (קהלת ג, ד)

א

161

בְּסַעֲדַת לַיִל שֶׁבֶת יָשֵׁב פַּעַם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב עִם הַחֲבֵרִיא קְדִישָׁא שְׁלוֹ, וּמִיד אַחֲרֵי קְדוֹשׁ שִׁחָק שִׁחּוּק גְּדוֹל. אַחֲר־כֵּן יָשֵׁב קִצַּת עַל יַד הַשְּׁלִחָן וְשִׁחָק פַּעַם שְׁנִית. הַמִּתֵּן מְעַט וְשִׁחָק פַּעַם שְׁלִישִׁית. הַדָּבָר הַזֶּה לְפָלֵא בְּעֵינַי הַתְּלָמִידִים, אֲבָל לֹא הִרְהִיבוּ לְשַׁאֲלוֹ עַל כֵּן, וּבִקְשׁוּ אֶת רַבִּי זָאב קִינְס שְׁבִמּוּצָאֵי שֶׁבֶת יִשְׁאֵל הוּא אֶת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב, כִּי כֵן הָיָה דֶּרֶכוֹ שֶׁבְּכָל מוּצָאֵי שֶׁבֶת, בָּעֵת שֶׁהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב מְעַשֵּׂן אֶת מְקַטְרָתוֹ, הָיָה שׁוֹאֵלוֹ עַל מַה שֶּׁעָבַר בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת.

וּבְמוּצָאֵי שֶׁבֶת נִכְנַס רַבִּי זָאב אֶל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב וּשְׁאֵלוֹ לְפֶשֶׁר הַשִּׁחּוּק בְּלֵיל שֶׁבֶת. הִשְׁיִבוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב: אֲנִי אֲרָאָה לָכֶם מַה גָּרַם לְאוֹתוֹ שִׁחּוּק. וּמִיד צִוָּה הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב לְמַשְׁרָתוֹ הַנִּכְרִי לְרַתֵּם אֶת הַסּוּסִים, כִּי כֵן הָיָה

* שֶׁלֹּא לְהַחֲלִיף עִם הַצַּדִּיק רַבִּי חַיִּים מִצְאָנוּ.